

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmiş altıncı İctima

15.9.1337 Perşembe

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	216	6. — Takrirler	217
2. — Beyanname	216	1. — Karesi Mebusu Vehbi Beyle arkadaşlarının, Sakarya zaferi münasebetiyle orduya ya bir teşekkürname yazılmasına veyahut bir heyet gönderilmesine dair takriri	217:218
1. — Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin, ordumuzun Sakarya vâdisindeki zaferi münasebetiyle neşrettikleri beyanname	216:217	7. — Muhtelif evrak	218
3. — Azayı kiram muamelâtı	218	1. — Yeni hicri senenin Riyasetçe tebriki münasebetiyle Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşadan mevрут teşekkür telgrafı	218,219
1. — Mardin Mebusu Hasan Tahsin Beyin vefat ettiğine dair Mardin mutasarrıflığının telgrafı	218	8. — Mazbatalar	220
2. — Mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkında Divanı Riyaset kararları	218: 220	1. — Erzincan Mebusu Tefik Beyle 82 arkadaşının, Dersimli Zeynozade Alibeyoğlu (Begô) Ağanın mâlûliyetine binaen bakıye müddeti cezaiesinin affına dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/350)	220
4. — Teklifler	220	9. — Müzakere edilen maddeler	220
1. — Çorum Mebusu Ferid Beyin, merhum kolağası Resneli Niyazi Bey ailesiyle Ankara Mebusu sabıki Âtîf Beye evvelce muhassas iken bilâhara kat'edilmiş olan hidematı vataniye tertibinden maaşlarının tekrar itasına dair kanun teklifi (2/349)	220	1. — İcrayı Tababet kanunu lâyihası ve Sıhhiye Encümeni mazbatası	220
5. — Tezkereler	220	2. — Düşman istilâsından kurtarılan mahallerde ashabının firarına mebni sahipsiz kalan emvali menkule ve mezruat hakkında kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası	220:222
1. — Hiyaneti vataniyeden dolayı üç sene küreğe mahkûm edilmiş olan Akseki'nin Gödene karyesinden Mehmed Nuri hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	220		

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 2,30

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTIPLER : Âtîf Bey (Kayseri), Ragıb Bey (Kütahya)

REİS — Meclis küşadedildi. Zaptı sabık okunacak.

(Zaptı sabık hulâsası okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Adnan Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinik zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Adana Mebusu Zamir Beyin, Âzayi mühimmesini kaybeden guzzat hakkındaki tekli kanunisi Lâyihâ Encümenine havale edildi.

Bilâhara Türkiye Büyük Millet Meclisi taktirnamesiyle usulü taltif hakkındaki lâyihai kanuniye müzakere edilerek 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 nei maddeleri tadilen, sekizinci maddesi aynen ve heyeti umumiyesi kabul edilerek Perşembe günü içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Sualler

1. — Amasya Mebusu Hamdi Beyin, Amasya'da Vehib Paşa ile Kaymakam Pertev Beyin emlak ve fabrikalarına Hükümet tarafından vaziyet edilip edilmediğine dair sual taktiri Maliye Vekâletine gönderilmiştir.

2. İzmit Mebusu Hamdi Namık Beyin bir mevkufun ziyaretine müsaade olunmaması sebebi-ne dair sual taktiri Müdafai Milliye Vekâletine havale olunmuştur.

Reis Vekili	Kâtip	Kâtip
Hasan Fehmi	Âtîf	Ziya Hurşid

REİS — Zaptı sabık hakkında mütalâa varmı efendim? Zaptı sabık hulâsasını aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aynen kabul edildi.

2. — BEYANNAME

1. — *Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin, Or-*

dumuzun Sakarya vâdisindeki zaferi münasebetiyle neşrettikleri beyanname.

REİS — Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin millete bir beyannameyi vardır. Berayi malûmat Heyeti Umumiyede okunacaktır.

Harb Karargâhı

14 . IX . 1337

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine
Millete Beyanname

Mukaddes topraklarımızı çigniyerek Ankara'ya girmek ve istiklâli memleketin fedakâr muhafızı olan ordumuzu imha etmek isteyen Yunan ordusu, yirmi bir gün devam eden pek kanlı muharebelerden sonra avni hakla mağlûp edilmiştir.

Ordumuzun mukabil taarruza geçmesi üzerine yüzgeri etmek suretiyle kahraman Türk askerinin süngülerinden kurtulmak isteyen düşman ordusuna esnayı ricatte aman verilmemiş ve mühim kuvvetleri Sakarya şarkında imha olunmuştur. Sakarya'dan geçerek şaşkın ve gayrimuntazam Garba teveccüh eden kısımlarının dahi arkasını bırakmıyarak mâsum Türk milletinin hayat ve istiklâline canavarca tecavüz edenlere lâyük cezayı vermek için ordumuz sönmez bir azim ve celâdetle vazifesini ifaya devam ediyor. İstanbul'da o zaman kendisine Türk Hükümeti namını veren ve fakat ecebilere hoş görünmek gayretiyle Türk milletinin en mukaddes menafiini ayaklar altına alan, vatan muhabetinden mahrum birtakım ricalin caniyane müsamahasından bilistifade İzmir'e çıkan düşman bundan evvel dahi İnönü'nde ve Dumlupınar'da mükerreren Türk azim ve imanı karşısında makhur ve mağlûp edilmiş idi. Ancak bu derslerden ibret almıyan ve hiçbir hakka istinadetmiyerek mübarek vatanımıza tecavüz etmekte ısrar eden Yunanlılar bu defa kıral Kos-

tantin'in hırsı saltanatını tatmin için memleketlerinin bütün menabiiini açtılar ve para, asker, malzeme hususunda hiçbir fedakârlıktan çekinmiyerek aylarca hazırlandılar. Ayrıca Şark'taki menafii siyasiyelerini muhafaza etmek için mâsum kanların dökülmesini arzu eden bâzı eenebi dostlarının hafi ve celi muavenetlerine, teşviklerine istinadettiler. Bu suretle vücude getirdikleri muntazam ve mücehhez büyük bir ordu ile bilâperva Anadolu içlerine saldırdılar. Düşünmediler ki, Türklerin vatan sevgisi ile dolu olan göğüsleri, kendilerinin melûn ihtiraslarına karşı daima demirden bir duvar gibi yükselecektir. Filvâki milletimiz düşmanın hazırlıklarına mukabele için hiçbir fedakârlıktan çekinmedi. Ordumuzu takviye için para, insan, silâh, hayvan, araba velhasıl her ne lâzımsa kemali hahişle ibzal etti. Avrupa'nın en mükemmel vasaitiyle mücehhez olan Kostantin ordusundan ordumuzun teçhizat itibariyle de geri kalmaması ve hattâ ona tefevvuk edebilmesi gibi inanılmaz mucizeyi Anadolu halkının fedakârlığına medyunuz. Maksadı millî uğrunda efradı milletin menafii hususiyelerini istihkâr emrinde gösterdikleri harikalar ahfat ve ensalimizin ilelebet sermayei mefhareti olacaktır. Bu umumi gayretler sayesinde ki, ordumuz mevti istihkar için hiçbir dakika tereddüdetmeyecek surette yüksek bir kuvvei mâneviye ile düşman üzerine atıldı. Canımızı ve namusumuzu almak üzere Haymana ovalarına kadar gelen düşman efradı esir düştükleri zaman âlicenap askerlerimizden ilk nidayı istirham olarak bir parça ekmek istemeleri manzarası mağrur düşmanlarımızın akibetini gösteren mânidar bir levhadır. Bu derece azim bir hissi fedakâri ile topraklarını müdafaa eden milletimiz, ne kadar iftihar etse haklıdır. İstiklâl mücadelemizde inayeti samedanisini Türk milletinden esirgemiyen Cenabıhakkı hamdüsenâ etmeyi asla unutmıyalım. Bizler, esasen meşru olan dâvamızda inayeti ilâhiyeden hiçbir zaman ümidimizi kesmedik. Hiç kimsenin hakkına tecavüz etmek istemediğimiz gibi, diğerleri tarafından da hakkı hayat ve istiklâlimize riayet olunmasından başka bir dâvamız yoktur. Hudu milliyemiz dâhilinde müdahalei eenebiyeden âzade olarak her medeni millet gibi hür yaşamaktan başka bir gayesi olmıyan Türk milletini hakkı meşruu nihayet âlemi insaniyet ve medeniyet tarafından teslim olunacaktır. Aneak,

silâhlarımızı maksadımız tamamen istihsal olunduktan sonra bırakacağımızdan pek karip olan bu mesut ana kadar kemafissabık bütün efradı milletin âzami gayret ve fedakârlık göstermesine intizar eyleriz.

Cenabıhakkı tevfiyatı samedaniyesini idame buyursun. Âmin.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Başkumandan
Mustafa Kemal

DURAK B. (Erzurum) — Reis Bey : Buna dair söz söyleyeceğim, müsaade buyurur musunuz?

REİS — Müzakere etmeyeceğiz efendim.

6. — TAKRİRLER

1. — *Karesi Mebusu Vehbi Beyle arkadaşlarının, Sakarya zaferi münasebetiyle orduya ya bir teşekkürname yazılmasına veyahut bir heyet gönderilmesine dair takriri.*

REİS — Karesi Mebusu Vehbi Bey ve rüfekaşının bir takriri var, okunacaktır.

Riyaseti Celiley

Ordumuzun Sakarya vâdisindeki zaferi münasebetiyle bir encümeni mahsus tarafından bir teşekkürname kaleme alınarak Meclis namına keşidesini veya bir heyet izamını teklif eyleriz.

15 Eylül 1337

Karesi	İzmit	Kütahya
Vehbi	Abdullah	Seyfi
Maraş	Burdur	Karesi
Arslan	Mehmed Akif	Abdülhafur
Gazianteb	Karesi	Mersin
Şahin	İbrahim Cevdet	Yusuf Ziya
Ertuğrul		Aydın
Necib,		Emin

DURAK B. (Erzurum) — Efendim, bendeniz de buna dair söyleyecektim. Ordumuz Sakarya vâdisinde namusu milliyi bihakkın muhafaza uğrunda şayanı takdir bir celâdet göstermiştir. Onun için orduya Meclisin selâm ve şükranının tebliğini teklif ederim.

VEHBİ B. (Karesi) — Bendeniz inayeti suphaniye ile Sakarya vâdisinde kazanılan muharebenin ehemmiyeti hakkında bir kelime sarfedecek değilim. Çünkü bu vâdide, Yunan gazeteleri göreceğiz ki, binlerce nüsha çıkaracak harbimizde-

ki kıymetin derecesini onların üzerinde yaptığı tesiraty Yunan gazetelerinde görmekte daha iyi öğreneceğiz. Bendenizce bu nokta üzerinde beyanatta bulunmak hepimizce zait görünür. Binaenaleyh bunun için hissiyatı minnettaranemizi orduya karşı fiilen göstermek için ya bir encümen tarafından bir şey kaleme alınmak, veyahut iki, üç, beş arkadaş göndermeyi bendeniz teklif ediyorum. Orduya arkadaş giderse, evvelce tecrübe ve faidesini gördük, böyle olursa daha ziyade müsmir olacaktır ve dört, beş arkadaş gitse daha iyidir.

VEHBİ Ef. (Konya) — Teşekkür yazılmak daha iyidir. Arkadaş gidecek zaman değildir, beyefendi!...

REİS — Bu mealde Hüsrev Beyin de bir takirri vardır.

Efendim, teşekkürname evvelâ Meclisi Âliden ordu namına tabiatıyla Başkumandanlığa yazılacaktır ve Başkumandan da kıtaata ve ordu kumandanlarına tebliğ eder. Teşekkürname yazılmasına kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Şimdi efendim, teşekkürnamenin yazılması Heyeti Celilenizce kabul edildi. Fakat teşekkürnameyi bir heyet mi götürsün, yoksa telgrafla mı gönderelim?

HÜSREV B. (Trabzon) — Şimdi, benim takirrimden maksat, orduya şüphesiz bir takdirname, bir teşekkürname yazmak iyi olur. Fakat aynı zamanda doğrudan doğruya Meclisimiz tarafından dahi Başkumandan tayin edilen ve harbi sevk ve idare eden Mustafa Kemal Paşaya şükranlarımızı yazalım. Bu yazacağımız teşekkürname onun için pek kıymetli bir vesika olur. Bu noktai nazardan iki vesikanın yazılmasını teklif ederim.

REİS — Zaten bu kabul edildi, efendim. Şimdi teşekkürnameyi ya bir heyetin götürmesi veyahut telgrafla gönderilmesi meselesi var. Şimdi arkadaşlardan birkaç kişiden ibaret bir heyetin gönderilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... (Hayır, zamanı değil, sadaları) Ellerinizi indiriniz. Şu halde telgrafla yazacağız, tensip buyursanız şekli tahriri Divan Heyeti tensibetsin. Bilâhara Meclisi Âlinize de arz ederiz.

HÜSREV B. (Trabzon) — Yalnız efendim, Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin şahsına aidolan şükrannamenin posta ile ve tahriren gönderilmesi lâzımdır.

7. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Yeni hicri senenin Riyasetçe tebriki mü-nasebetiyle Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşadan mevрут teşekkür telgrafı.*

REİS — Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşadan yeni sene tebrikine cevap telgrafı var, okunmasını arzu ediyor musunuz? Tebriğe cevap yazıyor.

Türkiye Orduları Başkumandanlığına

Senei cedidei hieriyenin idraki vesilesiyle Büyük Millet Meclisi Heyeti muhteremesinin vukubulan tebrikâtına ordum namına arzı şükran ile bilmukabele takdimi tebrikat eyler ve sali cedidin Ümmeti İslâmiye hakkında baisi felâh olmasını Cenabı Haktan tazarru eylerim.

4. IX. 1337

Şark Cephesi Kumandanı
Kâzım Karabekir

3. — AZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Mardin Mebusu Hasan Tahsin Beyin vefat ettiğine dair Mardin Mutasarrıflığının telgrafı.*

REİS — Mardin Mebusu Hasan Tahsin Beyin maatteessüf vefat ettiğine dair Mardin Mutasarrıflığının telgrafı var. Meclisi Âli namına ailesine taziyetname yazılsın. (Muvafık, sadaları) ailesi hakkında yapılacak müavenet de Divanı Riyasetçe teemmül edilsin. Tetkikat yapılsın, sonra Heyeti Celileye arz edilir ve ona göre bir karara raptedersiniz.

ZEKÂİ B. (Adana) — Çorum Mebusu Fuat Bey hakkında da aynı muamelenin yapılmasını teklif ederim.

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahib) — Fuad Bey hakkında evvelce karar verildi.

2. — *Mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkında divanı riyaset kararları.*

REİS — Mezuniyete dair Divanı Riyaset kararları var efendim.

Eskişehir Mebusu Mehmed Niyazi Efendinin iki ay Malûmuâliniz bu arkadaşımız henüz istirdat edilen Sivrihisarlıdır. İstirdat edilen memleketine gidecektir. Mehmed Niyazi Efendinin iki ay müddetle mezuniyetini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

SALÂHADDİN B. (Mersin) — Şark Cephesinden sene başı tebrik telgrafı var. Bunda Millet Meclisinin tebrikâtına mukabele olunuyor, Millet Meclisi daha evvel mi tebrik ediyor, yoksa oradan mı tebrikât geliyor? Bendeniz bunu anlıyamadım.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Efendim müsaade buyurursanız izah edeyim. Bendenizin teklifim üzerine orduya Millet Meclisi bir tebrik telgrafı gönderdi. Bu telgraf ona cevaben geliyor.

7 . 9 . 1337

Heyeti Umumiyyeye

Cepheye erzak sevki hususunda ve mesaili sairede ibzali mesai etmekte olduğu cihetle hizmetini vataniyesine devam etmek üzere mezuniyetinin temdidini Van vilâyetince talebedilmiş olan Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin 14 Ağustos 1337 tarihinden itibaren üç ay müddetle temdidini mezuniyeti 7 . IX . 1337 tarihli Dokuzuncu Divanı Riyaset içtimasında tensibedilmiş olmakla keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur, efendim.

Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

REİS — Efendim, Divanı Riyaset vilâyetin teklifi veçhile alelâde mezuniyet şeklinde Hasan Beyin mezuniyetinin temdidini teklif ediyor. Divanın teklifi mezuniyetinin temdidinden ibarettir.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — O halde tahsisat almıyacak.

REİS — Tabii...

Hasan Sıddık Beyin üç ay mezuniyetinin temdidini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Anlaşılmadı, efendim. Lütfen mezuniyetin temdidini kabul etmeyenler ellerini kaldırsınlar. (Gürültüler)..

Efendim, şüpheye düştük, bir daha reyî âline arz edeceğim.

Hasan Sıddık Beyin üç ay mezuniyetini kabul edenler ellerini kaldırsınlar..

BİR MEBUS BEY — Tahsisatsız değil mi?

REİS — Evet! Bilâtahsisat, alelâde mezuniyeti kabul edildi.

İsparta Mebusu Nadir Bey hakkındaki Divanı Riyaset kararı okunacak.

Heyeti Umumiyyeye

Mezuniyeti geçen sene Şubatında hitam bulunduğu halde Meclise 23 Mart 1337 tarihinde iltihak etmiş olan İsparta Mebusu Nadir Beyin, Martın birinci gününden Meclise iltihak ettiği tarihe kadar güzeraan eden yirmi üç gün için mezun addine dair takriri Divanı Riyasetin 7 . IX . 1337 tarihli dokuzuncu içtimasında tezekkür edilmiş ve miri mumaileyhim Meclisi Âliye yirmi üç gün tecavüzü müddetle iltihakı dışarı olduğu rahatsızlığından mumbais olduğu takip raporundan anlaşılmış olmakla 1 Mart 1337 tarihinden Meclise iltihak ettiği 23 Mart 1337 tarihine kadar geçen müddet için İkinci içtima senesi zarfındaki üç aylık mezuniyete mahsubedilmek üzere mezun addiyle nısıf tahsisatının itasına karar verilmiş olmakla keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur, efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

NEBİL Ef. Karahisarı Sahib) — Nadir Bey elan Mecliste yoktur.

REİS — Divanın kararı veçhile Nadir Beyin mezun addini kabul edenler lütfen el kaldırsınlar efendim. Nadir Beyin mezuniyetini kabul buyurmayanlar lütfen el kaldırsınlar. Mezun addedilmedi.

Efendim, yine bâzî zevatın mezuniyetine dair Divan kararı var :

Heyeti Umumiyyeye

Dışarı oldukları rahatsızlık hasebiyle ve tabib raporlarına müsteniden temdidini mezuniyet talebinde bulunmuş olan âtîde isimleri muharrer zevata hizalarında gösterildiği miktarda mezuniyet itası 7 . IX . 1337 tarihli Dokuzuncu Divanı Riyasette tensibedilmiş olmakla keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur, efendim.

Büyük Millet Meclisi
Reisisânisi Dr. Adnan

Sıddık Bey (Çorum), temdidinden iki ay 7 Eylül 1337 tarihinden itibaren,

Ali Ulvi Bey (Burdur), temdidinden bir ay, 3 Eylül 1337 tarihinden itibaren,

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir), temdidinden

bir ay, on gün, 10 Eylül 1337 tarihinden itibaren.

REİS — Sıddık Beyin temdiden iki ay mezuniyetini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmedi.

Ali Ulvi Beyin bir ay mezuniyetinin temdidini kabul edenler, lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edilmiştir, efendim.

Abdullah Azmi Efendinin temdiden bir ay on gün mezuniyetini kabul buyuranlar, lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir, efendim.

YASİN B. (Gazianteb) — Mezuniyet verilirken mısabı müzakere nazarı dikkate alıyormu? Diyaribekir, Mardin gibi birçok uzak yerlerin mebusları mezuniyet alıp gidecekler, yarın onlar buradan kalkıp gidinceye kadar onlar gelebilirler mi? Şimdiden böyle mezuniyet verilirse ne ile gidebilirler ve gelebilirler?

REİS — Müsaade buyurunuz, efendim. Diyan bunları tetkik etmiştir.

4. — TEKLİFLER

1. — *Çorum Mebusu Ferid Beyin, merhum kolağası Resneli Niyazi Bey ailesiyle Ankara Mebusu sabıka Âtîf Beye evvelce muhassas iken bilâhara katedilmiş olan hidematı vataniye tertibinden maaşlarının tekrar itasına dair kanun teklifi (2/349)*

REİS — Çorum Mebusu Ferid Beyin, Resneli Niyazi Bey ailesine maaş tahsisine dair teklifi kanunisi var, alelusul Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

5. — TEZKERELER

1. — *Hiyaneti vataniyeden dolayı üç sene küreğe mahkûm edilmiş olan Akseki'nin Gödene karyesinden Mehmed Nuri hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi.*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Nuri hakkındaki evrakı hükmiyeyi de Adliye Encümenine havale ediyoruz.

8. — MAZBATALAR

1. — *Erzincan Mebusu Tevfik Beyle 82 arkadaşın, Dersimli Zeynozade Alibeyoğlu Beko*

Ağanın mâlûkiyetine binaen bakıyeyi müddeti cezaiyesinin affına dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/250)

REİS — Erzincan Mebusu Tevfik ve Urfa Mebusu Bozan beylerin Dersimli Beko'nun affı hakkındaki teklifi kanunilerini Lâyiha Encümeni şayanı müzakere görmüş, alelusul Adliye Encümenine havale ediyoruz.

9. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *İcrayı Tababet Kanunu lâyihası ve Sıhhiye Encümeni mazbatası.*

REİS — Ruznamei müzakerata geçiyoruz efendim. Birinci numarada İcrayı Tababet Kanunu var. Heyeti umumiyesi hakkında müzakere kâfi görülmüş, maddelere geçilmiş.

SIHHİYE VEKİLİ Dr. REFİK B. (Bayezid) — Efendim, bendeniz bir şey teklif edeceğim. Bu kanun Adliye ve Maarif encümenlerine gönderilmiştir. Mezkûr encümenlere de eiheti taallûku itibariyle gönderilmesini rica edeceğim.

REİS — Evet, zaten Adliye Encümenine gitmemiş, ahkâmı cezaiyeyi de ihtiva ediyor. Maarif Encümenine de taallûku var. Binaenaleyh Adliye ve Maarif encümenlerine de havale ediyoruz.

2. — *Düşman istilâsından kurtarılan mahallerde ashabının firarına mebni sahipsiz kalan emvali menkule ve mezruat hakkında kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Mamaliki müstahlasadaki emlâki metrukenin ne suretle idare edileceğine dair olan kanunun müzakeresine geçiyoruz.

Efendim! Kanun kısadır, evvelce müzakeresi cereyan etmiş ve müstaceliyetle müzakeresi kabul edilerek Adliye Encümenine havale edilmiş idi. Şimdi mevzu müzakere olan lâyiha tamamen okunsun. Münderecatına ittıla hâsıl olduktan sonra müzakeratına başlarız.

Adliye Encümeni mazbatası

Memaliki müstahlasadan firar veya gaybubet eden ahalinin emvali menkule ve gayrimenkulelerinin idaresi hakkındaki 2 Eylül 1336 tarihli lâyiha kanuniye encümenimizce dahi Maliye Vekili huzuriyle tetkik ve mütalâa olundu.

Düşman istilâsından kurtulan mahallerde esbabının firar veya gaybubetine mebni sahipsiz

kalan emvali menkule ve gayrimenkule ile mezruatın alâhalihî terki eyadîi gasibine geçerek tahrip ve imhalarına ve sahiplerinin izarına sebebiyet vereceği ve canibi hükümetten idaresiyle avdet edeceklere iadesi mehaziri mezkûreyi def'e kâfi bulunduğu cihetle birinci madde münderecatı musip görülmüş, ancak muamelâta dair olan ve birinci maddenin mütemmimi bulunan ikinci maddenin ayrıca tesbitinden ise birinci maddede zikir ve kaydı münasip bulunmuş olmakla her iki madde bittevhit birinci madde bu dairede tashiha kabul olunmuştur.

Emvali mezkûrenin mukaddema tanzim kılınan veya bundan sonra tanzim kılınacak vekâletnamelere istinaden sahibi namına tarafî âhardan muhafaza ve idare edilmek istenileceğine ve artık bu gibi ahvalin devamı matlûbolan intizam ve fevaidi ihlâl edeceği tabii ve tebaa üzerinde tasarruf maslahata menut bulunmasına binaen kanunun tarihi meriyetine kadar tanzim edilmiş olan vekâletnamelere istinaden vekiller tarafından vukubulan ukudun nazarı itibara alınması, fakat bundan sonra hukuki akit ile vazaifi vekâletin Hükümete intikal eylemesi ve kanunun tarihi meriyetinden sonra bu gibi vekâletnamelerin ve bunlara müstenit ukudatın muteber olmaması hususlarını temin maksadıyla ikinci madde kalâm alınmıştır. Basenet tasarruf olunan emvali gayrimenkuleye fuzuli olarak müdahale eden kesanın idareten meni veya kanunu cezaya tevfikân tecziyeleri, canibi Hükümetten vukubulan müracaatin sahipleri tarafından ikame olunan dâvalar tarzında kabul ve istimamı teminen Jâyihai kanuniyenin ikinci maddesi bittashih üçüncü madde olarak kabul edilmiştir.

Firar ve gaybubet, ahvali harbiye ve siyasiye ilcasiyle istilâ görmiyen mahallerde de mevcud olduğu nazarı dikkate alınarak bu gibilerin iş bu kanundan istifade etmelerine bir mâni bulunmadığı cihetle kanun ahkâmı bunlara teşmil edilmek istenilmiş ve bu maksatla dördüncü madde ilâve olunmuştur.

Muvafık görülen dördüncü ve beşinci maddeler 5, 6 rakamlarıyla aynen kabul edilmiştir. Binaenaleyh, tesbit edilen maddeler berveçhi âtidir.

MADDE 1. — Düşman istilâsından kurtulan mahallerde eshabının firar veya gaybubetine mebni sahipsiz kalmış olan emvali menkule Hükümetçe usulü dairesinde bilmüzayede fûruht ve emvali-gayrimenkule ile mezruat keza Hükümetçe idare edilerek esman ve bedeli icar ve hasılatı sairesi masarifi vâkıa badettenzil emanet hesabına kaydedilmek üzere mal sandıklarına tevdi olunur. Ancak, bunlardan avdet edenlerin emvali gayrimenkulleriyle emaneten mal sandığına teslim edilmiş olan mebalîğ kendilerine iade olunur.

MADDE 2. — İş bu kanunun tarihi meriyetinden mukaddem tanzim kılınan vekâletnamelere istinaden vâkı olan ukut muteber olup kanunun tarihi meriyetinden itibaren ukudu mezkûreden mütevellit hukuk ile bu ukuda istinadeden vazaifi vekâlet Hükümete intikal etmiştir.

MADDE 3. — Sahipsiz emval ve metrukât ve mezruata fuzuli müdahale edenler idareten meni ve haklarında takibatı kanuniye ifa olunur.

MADDE 4. — İş bu kanun ahkâmı ahvali harbiye veya siyasiye ilcasiyle sair mahallerde firar ve gaybubet edenlerin emvali menkule ve gayrimenkule ve mezruatları hakkında dahi ca'idir.

MADDE 5. — İş bu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MADDE 6. — İş bu kanunun icrayı ahkâmına Maliye ve Dahiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

Reis	Mazbata Muharriri
Eskişehir	Sinob
Abdullah Azmi	Mehmed Şevket
Kâtip	Âza
Kângırı	Niğde
Neşet Nâzım	Mustafa Hilmi
Âza	Âza
Bursa	Sinob
	Konya
	Hakkı Hami
	Refik

REİS — Efendim, kanunun heyeti umumiyesi hakkında evvelce müzakere cereyan etmiş, müstaccliyet kararı ile heyeti umumiyesi üze-

rindeki müzakerenin kifayeti kabul edilmiş, Muvazenei Maliye Encümeninin tanzim ettiği lâyihadan birinci madde üzerine müzakere cereyan ederken Adliye Encümenine tadilnamelerle gönderilmiş, şimdi Adliye Encümeninin maddelerini müzakere edeceğiz, fakat ekseriyetimiz kalmadığı için esasının müzakeresine geçmeden evvel (Maddeler tabedilsin, sesleri)

REİS — Şimdi tabetmek için vasait yoktur.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) —
Yalnız maddeler tabedilse iyi olur.

REİS — Efendim, Cumartesi günü tekrar okuttururum, yazarsınız. Çünkü matbaanın başka işi vardır.

Cumartesi günü aynı ruzname ile içtima etmek üzere Celseyi tatil ediyorum.

(Hitamı Celse saat 6 sonra)